

این قله باتوق قاجاریان بود!

نام:
بند عیش

موقعیت:
شمال غرب
تهران

از ویژگی‌های خاص این قله، مناظر دیدنی و دسترسی آسان به آن است که باعث می‌شود بسیاری از علاقه‌مندان به کوهنوردی و طبیعت‌گردی برای صعود به آن برنامه‌ریزی کنند. مسیر حصارک (مسیر جنوبی)، دو چناران (شهران)، داوود (مسیر شمالی) و ده سولقان (مسیر غربی) از جمله مسیرهای صعود به این قله است. البته مسیر از ده سولقان به دلیل گذر از دره‌ها و مناطق کمتر پیموده شده، چالشی‌تر است و به کوهنوردانی که به دنبال مسیرهای خلوت‌تر و کمتر شناخته شده هستند، توصیه می‌شود. بهترین فصل برای صعود به قله بند عیش، بهار و پاییز است. در این فصول، هوای منطقه معتدل‌تر است و مناظر طبیعی زیبایی از درختان و گیاهان منطقه دیده می‌شود.

به باتوق تفریحی تبدیل شد و گاه برای ۲-۳ روز در تابستان در اینجا اتراق می‌کردند، اما کلمه «عیش» اینجا به معنی بزم، خوشی و خوشگذرانی بیان شده است. ترکیب این دو کلمه به معنای محل باصفایی برای استراحت و خوشگذرانی خاص خاندان قاجار بود و به مرور برخی افراد به دلیل تشابه اسمی به اشتباه اینجا را «بند عشق» می‌خوانند که این درست نیست و درست همان «بند عیش» است.

«بند عیش» یکی از قلل معروف در شمال تهران و رشته کوه البرز است. در این کوه البته کسی را به بند نکشیده‌اند، اما پشت نام این ارتفاعات که در شمال کن و ارتفاعات شهران قرار گرفته، مفهوم خاصی پنهان است.

بهمن حاج‌هاشمی، از پیشکسوتان کوهنوردی درباره هویت تاریخی این قله می‌گوید: «نام بند عیش، از ۲ قسمت بند و عیش تشکیل شده است. در پایین کوه، دره‌ای وجود داشت که در میان اهالی به بند شناخته می‌شد و در واقع آب‌بند بود. به خاطر جمع شدن آب در این آب‌بند، منطقه سبز و خرمی به وجود آمده بود که معروف است از اواخر سلسله قاجار این محدوده

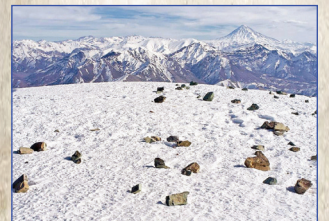
همیشه یخ‌بندان

موقعیت:
ولنجک

نام:
توچال

شمیران همیشه مقصد گردشگری پایتخت‌نشین‌ها بوده است. طبق آخرین برآوردها، ۱۲ رود دره یا مسیر کوهپیمایی در ارتفاعات شمال تهران وجود دارد که بیشتر آنها به ارتفاعات توچال منتهی می‌شود. قله توچال در جنوب منطقه کوهستانی البرز مرکزی و روی خط‌الرأس شرقی-غربی واقع شده است. مرتفع‌ترین قله تهران از شرق به قله‌های پیازچال، سیاه‌بند، دارآباد و از غرب به قله‌های هومندچال، شاه‌نشین، سی و سه چم، بازارک، لوارک و روستای مورود در ۲۵ کیلومتری جاده چالوس منتهی می‌شود و دامنه جنوبی آن مشرف به تهران است.

داریوش شهبازی، تهران‌پژوه قله توچال را یکی از نمادهای پایتخت می‌داند: «کوهستان توچال در شمال تهران، عامل شکل‌گیری زندگی و تمدن در این منطقه شد و اغراق نیست اگر بگوییم در ۲۵ سال اخیر ضامن بقای پایتخت بوده است. افزون بر این، توچال پدیدآورنده شکوهمندترین چشم‌انداز تهران و فراهم‌کننده بزرگ‌ترین تفرجگاه این شهر به شمار می‌رود. ویژگی منحصر به فرد توچال این است که از بیشتر نقاط تهران می‌توان گوشه‌ای از آن را به تماشا نشست. در شهرسازی محلی با عنوان «دالان دید» وجود دارد که نگاه و احساسات شهروندان را به سمت نمادهای ارزشمند هدایت می‌کند. قله توچال این ویژگی را دارد چرا که از مناطق مختلف تهران مثل جاده قم و مسیر فرودگاه امام، از ورودی‌های شرقی و غربی تهران، از بزرگراه شهید چمران، از پارک شهر که قدیمی‌ترین بوستان تهران است، از باغ ملی، میدان آزادی و فرودگاه مهرآباد و ده‌ها معبر و گذرگاه دیگر قابل رویت است.» درباره وجه تسمیه و دلیل نامگذاری توچال روایت‌های مختلفی نقل می‌شود. داریوش شهبازی در این باره می‌گوید: «نامگذاری توچال به دوره باستان برمی‌گردد. تو به معنای یخ بوده و از آنجا که توچال نقطه‌ای همواره سرد و یخ‌بندان بوده چنین نامی را برای آن برگزیدند.»

جذاب اما خطرناک!

قله سنگان از قله‌های معروف غرب تهران و مسیر کوهنوردان حرفه‌ای است. این مسیر از روستای سنگان آغاز می‌شود و به قله مرتفع می‌رسد. قله سنگان نمونه بارز قله‌های سنگی در کوهنوردی تهرانی‌هاست؛ مسیری جذاب اما خطرناک که به سادگی نمی‌توان آن را پیمود. علی‌بدرانبار از اهالی روستای سنگان که خود تجربه صعود به این قله را دارد می‌گوید: «دلیل نامگذاری این قله به واسطه سنگی بودن مسیر است. کوهنوردی در این مسیر کار ساده‌ای نیست. باین حال و به دلیل جذابیت مسیر، طبیعت‌گردان سراغ صعود قله سنگان می‌روند.» قله سنگان از بلندترین قله‌های غرب تهران محسوب می‌شود. برای رسیدن به آن باید از آبشار معروف سنگان که در زمستان به بلندترین آبشار یخی تهران تبدیل می‌شود بگذرند. بذرانبار می‌گوید: «ما برای امور باغداری مسیر را تا نزدیکی‌های آبشار هموار کرده‌ایم. گردشگران چون مسیر را نمی‌شناسند گمان می‌کنند این مسیر هموار طولانی است در صورتی که مسیر از آبشار به بعد مال‌رو می‌شود. در نتیجه، هر کسی نمی‌تواند به راحتی از آنجا عبور کند. همین چند روز پیش دو جوان که کوهنورد حرفه‌ای نبودند بدون امکانات و بلدی مسیر به سمت قله‌های سنگی حرکت کردند که متأسفانه سقوط کردند و یکی از آنها فوت کرد و دیگری به شدت مجروح شد. از این حوادث در این مسیر بسیار اتفاق می‌افتد.»

مشرف به واریش و چاران و بی‌بی

نام:
چشمه شاهی

موقعیت:
شمال غرب
تهران

چشمه‌شاهی یا همان قله بارو در مرز بین تهران و کرج و در شرق این قله روستای سنگان در جاده سولقان واقع شده است. از روی قله چشمه‌شاهی زیبایی‌های دره سنگان و روستای کشار خستگی را از تن کوهنوردان دور می‌کند. بهمن حاج‌هاشمی از پیشکسوتان کوهنوردی و فعال محیط‌زیست درباره وجه تسمیه این قله می‌گوید: «از قدیم در این محدوده چشمه‌ای وجود دارد که آب گوارای آن معروف و به این نام شناخته می‌شود. کیفیت آب چشمه به حدی است که اهالی از آن برای آشامیدن استفاده می‌کنند. آب چشمه بعد از فراز و فرودهای بسیار به رودی می‌رسد که به آبشار سنگان منتهی و از آنجا وارد دره سنگان می‌شد. البته نام اصلی این قله چشمه‌شاهی نیست و در نقشه‌های قدیمی کوهنوردی بیشتر از قله سنگان برای معرفی آن نام می‌برند. چون اکنون این قله در مسیر پهنه‌سار و روستای سنگان قرار دارد به این اسمی آن را می‌خوانند و جزو قله فرعی محسوب می‌شود.» البته برخی کوهنوردان به اشتباه این قله را همان پهنه‌حصار در نظر می‌گیرند و این در حالی است که قله پهنه‌حصار در شمال این کوه واقع شده است. برای صعود به چشمه‌شاهی چندین راه دسترسی وجود دارد. یال جنوبی از طریق روستای واریش، یال غربی از طریق روستای چاران، یال شمال شرقی از مبدأ امامزاده بی‌بی و دشت پهنه‌حصار و از جبهه شمال غربی روستای خور جاده چالوس از جمله مسیرهای صعود به قله‌شاهی است.

